

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om Strålsäkerhetscentralen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås att lagen om Strålsäkerhetscentralen ändras så att Strålsäkerhetscentralens direktion dras in. Strålsäkerhetscentralen ska ledas av en generaldirektör.

Avsikten är att den föreslagna lagen träder i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Enligt 2 § i lagen om Strålsäkerhetscentralen (1069/1983) har Strålsäkerhetscentralen en direktion angående vars sammansättning och uppgifter stadgas genom förordning.

Enligt 2 § i förordningen om Strålsäkerhetscentralen (618/1997) skall Strålsäkerhetscentralens direktion besluta om centralens budgetförslag samt behandla resultatmålen för centralens verksamhet, på längre sikt än ett år bedöma de strategiska faktorer som påverkar centralens verksamhet, fastställa principerna för centralens forskningsverksamhet och serviceverksamhet, handlägga principiellt viktiga och vittsyftande frågor som gäller centralens verksamhetsbetingelser, främja samarbetet mellan centralen och de myndigheter och sakkunniginrättningar vars verksamhet anknyter till centralens verksamhetsområde, behandla centralens verksamhetsberättelse och bokslut samt behandla de övriga ärenden som direktionen på framställning av generaldirektören beslutar att ta upp.

Enligt 3 § i förordningen om Strålsäkerhetscentralen består Strålsäkerhetscentralens direktion av en ordförande, en vice ordförande och tre övriga medlemmar som, i likhet med deras personliga suppleanter, förordnas av statsrådet för fyra år i sänder. Till direktionen hör dessutom Strålsäkerhetscentralens generaldirektör och en representant som personalen utser inom sig för högst fyra år.

I praktiken finns det i direktionen, utöver Strålsäkerhetscentralens tjänstemän, två företrädare för social- och hälsovårdsministeriet samt företrädare för handels- och industriministeriet, inrikesministeriet och miljöministeriet.

1.2. Bedömning av nuläget

De centrala ämbetsverkens ledningsorganisationer lades om vid skiftet mellan 1980- och 1990-talen, varvid de kollegiala ledningsorganisationerna vid de centrala ämbetsverken ombildades till direktioner. Ombildningen grundade sig på ett beslut som statsrådet fattade den 9 mars 1989 om åtgärder för att förbättra förvaltningens förmåga att ge service och lägga om styrningen av förvaltningen år 1989. Statsrådets beslut grundade sig i stor utsträckning på de förslag ledningsorganisationskommissionen lade fram (Kommittébetänkande 1989:8).

Enligt ledningsorganisationskommissionen skulle ledningsorganisationerna till sin karaktär vara snäva expertorgan så sammansatta att direktionerna är en betydande tilläggsresurs för ämbetsverken med tanke på sakkunskapen i fråga om innehållet i verksamheten, den allmänna ledningen och skötseln av intressegruppskontakter. Det ansågs att det inte hör till modernt ledarskap att medlemmarna av direktionerna uppfattar sig som intressebevakare för de sektorer som de representerar. Medlemmen skulle bevaka verkets intressen.

Efter att social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde övergått till resultatbud-

getering och resultatledning har direktionsernas och deras medlemmars roll förorsakat problem i många avseenden.

Om man för det första anser att medlemmarna i direktionerna inte bevakar intressena för den instans de representerar, utan endast bevakar ämbetsverkets eller inrättningens fördel uppkommer problem med jäv i ministeriet. I allmänhet har till direktionerna förordnats tjänstemän som deltar i ämbetsverkets eller inrättningens styrning och som således är sakkunniga i ärenden gällande ämbetsverket. Det har dock uppstått en hypotes om att medlemmarna i direktionerna vore jäviga att behandla vederbörande ämbetsverks eller inrättnings angelägenheter i ministeriet. Detta förorsakar funktionella besvärligheter för förvaltningsområdets resultatstyrning.

För det andra har direktionsernas ställning blivit vag efter att ministeriet övergått till resultatstyrning. Ministeriet ingår ett resultatavtal med ämbetsverkets eller inrättningens tjänstemannaledning varvid chefen för ämbetsverket eller inrättningen har resultatansvar. Å andra sidan är direktionen ämbetsverkets eller inrättningens högsta beslutande organ. I allmänhet är dess uppgift att styra och övervaka ämbetsverkets eller inrättningens verksamhet samt i detta syfte att uppställa de allmänna målen för ämbetsverkets eller inrättningens verksamhet samt att besluta om dess verksamhetslinjer, inrättningens verksamhets- och ekonomiplan samt budgetförslaget. Således har tjänstemannaledningen ansvar för ämbetsverkets eller inrättningens verksamhet, men direktionen har makten att besluta då det gäller ämbetsverkets eller inrättningens verksamhetspolitik.

Strålsäkerhetscentralens direktion kan inte heller användas som redskap för resultatstyrning av ministeriet, eftersom den är tillsatt för att även sköta kontakterna till intressentgrupper och bland direktionsmedlemmarna kan finnas företrädare för intressentgrupperna. Vid resultatstyrningsprocessen kan det vara ändamålsenligt att höra intressentgrupperna, men de bör dock inte ha beslutanderätt vid resultatstyrningen.

Direktionerna drogs in vid Folkhälsoinstitutet, Läkemedelverket samt Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården år 2000.

2. Föreslagna ändringar

Enligt förslaget skall Strålsäkerhetscentralens direktion dras in. Strålsäkerhetscentralen ska ledas av en generaldirektör. I och med det blir chefens resultatansvar entydigare och mera markerat. Social- och hälsovårdsministeriet skall sköta verkets resultatstyrning som hittills genom förhandlingar om resultatavtal.

Generaldirektören ska utnämnas av statsrådet. Utnämningmakten förblir sålunda oförändrad.

Enligt förslaget skall det i förordningen om Strålsäkerhetscentralen föreskrivas om möjligheten att tillsätta ett verksamhetsorgan av delegationstyp att sköta kontakterna till intressentgrupperna. I organet skall det vid behov finnas företrädare som representerar flere intressegrupper än för tillfället.

3. Propositionens konsekvenser

Propositionen har varken ekonomiska konsekvenser eller konsekvenser i fråga om personalen. De nuvarande uppgifter som Strålsäkerhetscentralens direktion har föreslås bli överförda på chefen vid verket.

4. Beredningen av propositionen

Ärendet har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsoministeriet i samarbete med Strålsäkerhetscentralen.

Utlåtande om propositionen har inkommit från finansministeriet, handels- och industriministeriet, inrikesministeriet och miljöministeriet.

Förhandlingar om propositionen har förts med de centralorganisationer som företräder de statligt anställda i enlighet med lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) samt de avtal som an knyter till den.

5. Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 2 § i lagen om Strålsäkerhetscentralen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 22 december 1983 om Strålsäkerhetscentralen (1069/1983) 2 § som
följer:

Gällande lyselse

2 §
Strålsäkerhetscentralen har en direktion
angående vars sammansättning och uppgif-
ter stadgas genom förordning.

Föreslagen lydelse

2 §
*Strålsäkerhetscentralen ska ledas av en
generaldirektör.
Generaldirektören utnämns av statsrådet.*

Denna lag träder i kraft den _____ *20* .
